

Tässä liitteessä:

- **Romanikulttuurin sillanrakennustyön edistäminen Etelä-Pohjanmaalla**
- **Työskentelyn tulokset**
- **Kehittäminen hankkeen jälkeen**
- **Suositukset jatkotoimenpiteiksi**
- **Lähteet ja materiaalit**

Romanikulttuurin sillanrakennustyön edistäminen Etelä-Pohjanmaalla

Etelä-Pohjanmaalla romanityötä on toteutettu perhekeskustoimintamallin kehittämiskokonaisuuden alla. Kehittämistyön tavoitteena on ollut romanien yhdenvertaisuuden ja osallisuuden lisääminen sekä syrjimättömyyden edistäminen Romanipoliittisen ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Toukokuussa 2018 hankkeeseen palkattiin 50 % hanketyöntekijä romanikulttuurin asiantuntijatyöhön.

Kuva 1. Romanikulttuurin sillanrakennustyö LAPE-hankkeessa vuosina 2017–2018.

Työskentelyn tulokset

Kehittämistyössä romaniasiantuntija esitteli romanikulttuuria eri tilaisuuksissa kattavasti maakunnan eri alueella. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä yli 1800 ammattilaista. Toisena tehtävänä oli koota uuden maakuntalain mukainen maakunnallinen romanityöryhmä.

Romanikulttuurin tietoiskut

Organisaatioilla ollut mahdollisuus kutsua asiantuntijaa kertomaan romanikulttuurista. Tilaisuudet ovat olleet keskustelevia ja niissä on ollut mahdollisuus kysyä avoimesti. Työ on saanut aikaan positiivista asennemuutosta sekä ennakkoluulojen murtumista.

Palautetta kerättiin keskustelutilaisuuden aikana sekä webropol -kyselyn kautta. Palaute oli myönteistä ja tietoutta romanikulttuurista kaivattiin työyhteisöihin enemmän. Romaniasiantuntijan käytettävyys konsultoinnissa koettiin erittäin tärkeäksi.

Kuva 2. Romanikulttuurin tietoiskut-esitys.

Tarjolla romanikulttuurin tietoiskuja sosiaali- ja terveydenhuollon työyhteisöille, päiväkoteihin, kouluihin ja oppilaitoksiin

Etelä-Pohjanmaan lasten ja perheiden palveluiden kehittämishanke (LAPE) tarjoaa maksutonta romaniasiantuntijatoimintaa osana eri kulttuureihin liittyvän positiivisen asenneilmapiirin vahvistamista.

Maritan asiantuntemusta voi hyödyntää

- pyytämällä Maritaa kertomaan romanikulttuurista osastokokouksiin, päiväkoitiin ym.
- romanikulttuuriin liittyvät ammattilaisten konsultaatiot
- perhetyöntekijän kanssa mukaan kotikäynnille romaniperheeseen
- myös romaniväestö voi olla yhteydessä Maritaan esim. palveluohjauksellisissa kysymyksissä

Hei!

Olen Marita Mäntyniemi-Koivisto. Olen ammattitani lähihoitaja ja vuosien työn kautta minulla on ollut ilo työskennellä eri-ikäisten ja erilaisten ihmisten kanssa. Opiskelen nyt sosionomi-diakoniksi ja toimin hanketyöntekijänä LAPE-hankkeessa marraskuun loppuun saakka.

Olen neljän lapsen äiti ja pienen sulaisen pojan mummo. ♥
Lapsistani kolme on aikuisia ja nuorin 12-vuotias. Vapaa-aikani kuluukin nuorimman tyttöni kanssa puuhastellessa ja yhteisissä harrastuksissa, joita ovat mm. lavis-lavatanssijumppa ja ulkoilu. Romanikulttuuriin liittyy paljon erilaisia ennakkokäsityksiä ja haluan osalltani olla edistämässä myönteistä asenneilmapiiriä.

Varaukset ja tiedustelut: marita.mantyniemi-koivisto@seinajoki.fi tai 044 425 5669

Seuraavan sivun taulukossa näkyy romaniasiantuntijoiden vierailut eri työyhteisöihin ja osallistujien osin arvioitu määrä.

Taulukko 1. Toteutuneet romanikulttuurin sillanrakennustyön vierailut

Kohde	Osallistujien määrä
Terveydenhuollon esimiehet -työryhmä	9
Lastensuojelun-yksiköt (yksityiset)	10
Seamk, Sosionomi opiskelijat	40
Tupasvilla, Perhetyön työryhmä	14
Perhekeskusavainhenkilö	7
Paavolan koulu / Alajärvi , opettajat ja oppilaat	400
Alajärven yläkoulu, Erityisluokan oppilaat ja opettajat	10
Kurikan varhaiskasvatuksen esimiesten työryhmä	9
Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakoti yhdistys/henkilökunta	8
Hankkeen ohjausryhmä	40
Alajärvi/ Lasten- ja nuorten palv. monialainen työryhmä	9
Kauhajoki/ Romaniasiaintoimikunta	7
Tuurin koulu/ Henkilökunta ja oppilaat	134
Keskussairaala /korva, nenä, kurkku	13
Kurikan varhaiskasvatusmessut /varhaiskasvatuksen henkilökunta	200
Ilmajoen koulu	30
Kauhajoki/ Pukkilan koulu	86
EPSHP/osasto 21	15
Ilmajoen perhepäivä hoitajat	12
Töysä/livarin koulu	134
Seinäjoki/ nuorisopsykiatrian polik.	11
Ilmajoen ryhmäperhepäivä hoitajat	12
Tuiskulan koulu/ Oppilaat/Opettajat	44
Koskenkorva/perhepäivähoitajat	14
Alajärvi/ Psyk.pol/Työntekijät	13
Seinäjoki/RIKU, rikosuhripäivystys/työntekijät	6
Seinäjoki/ Lintuviidan koulun henkilökunta	16
Seinäjoki keskussairaala/Akuutti psykiatrianosasto T10	10
Seinäjoki/maakunnallinen kuraattorien ja koulupsyk. verkostotapaaminen	34
Seinäjoki/maakunnallinen palvelutarpeen arviointi työryhmä/puheenvuoro	10
Kauhava/Pernaan koulu/oppilaat ja opettajat	56
Ilmajoki/Perhekoti/ lapset ja ohjaajat	16
Seinäjoki/Lastenneuvolakokous/työntekijät	20
Tampere/Valtakunnalliset LAPE-päivät/puheenvuoro	100
SEAMK/sosionomi opiskelijat	30

Tampere/OT-yhteiskehittämisspäivä/puheenvuoro	50
Seinäjoki/Nuorten ystävät/perhehoidon työntekijät	13
Alajärvi/terveydenhoitajat	26
Seinäjoki/Eron edessä työryhmä/puheenvuoro	8
Seinäjoki/Äitiys -ja perhesuunnittelunla/ työntekijät	16
Alajärvi/Myllyvainion päiväkotii/ työntekijät	11
Kurikka/JIK/Perhepalveluiden kehittämisspäivä/puheenvuoro	50
SEAMK/Sosionomi opiskelijat	30
Ähtäri/SEDU/Opettajat +henkilökunta	40
Yhteensä	1823 osallistujaa

Maakunnallisen romanityöryhmän käynnistäminen

Romaniasioista säädetään tällä hetkellä asetustasoisesti. Esitys romaniasioiden hoidosta ja romaniasiaien neuvottelukunnista on tehty maakuntalain yhteyteen. Alueelliset romaniasiaien neuvottelukuntia ja romaniasioita koskevat tehtävät kuuluisivat lain näin voimaantullessa maakunnan tehtäväalaksi.

Suomen romanipoliittinen ohjelma (Rompo) 2018-2022: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3916-5>

Uuden romanipoliittisen ohjelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on osallistaa ja aktivoida romaneja paikallisesti sekä alue- ja järjestötasolla omien asioidensa ajamiseen. Ohjelma sisältää kahdeksan toimintalinjaa. Kansallista toimenpideohjelmaa täydentämään tarvitaan paikallisia ja maakunnallisia romaniasiaien toimenpideohjelmia (nk. MAARO-ohjelmia).

Maakunnallisen romanityöryhmän perustaminen nähdään tärkeänä. Romanityöryhmä on avainasemassa romanipoliittisen ohjelman jalkauttamisessa maakunnassa ja MAARO-ohjelman laatimisessa. Tähän liittyen järjestettiin keskustelutilaisuus ja koolle kutsuttiin romaniväestön edustajia sekä eri toimijoita, joilla ajateltiin olevan kiinnostusta ja jonkinlaista tuntemusta romaniasioihin

Keskeiset huomiot työskentelyn aikana

Työskentely nosti esiin, että maakunnassa yleinen tietoisuus romaniasioista on edelleen heikko. Syrjintä ja karkeat yleistykset ovat yleisiä ja negatiivinen asenne on tunnistettavissa. Tietoisuutta romanikulttuurista tulisi lisätä eri organisaatioihin. Erittäin tärkeänä nähtiin romaniasioiden yhdyshenkilö, joka toimisi linkkinä romaniväestön ja valtaväestön välillä erilaisissa tilanteissa, joissa tarvitaan mm. molemmin puolisen ymmärryksen lisäämistä.

Romanilasten ja nuorten koulunkäynnissä on edelleen haasteita, vaikka kohennusta on tapahtunut. Toisen asteen koulutuksessa ja työllistymisessä on suuriakin vaikeuksia, työ- ja harjoittelupaikkoja on vaikea, lähes mahdoton saada.

Työskentelyn aikana nousi esiin myös monenlaisia haasteita. Esimerkkeinä näistä ovat:

- Yhdenvertaisten palveluiden sisällä ja sisällöissä voi olla tapoja ja toimintakäytäntöjä, jotka ovat romaniperheiden näkökulmasta vieraita.
- Palvelujärjestelmän kohtaamattomuus, jolloin lapset ja perheet jäävät helposti vaille palveluja. Synä usein pelot, puolin ja toisin.
- Romaneilla edelleen vahvana pelko viranomaisia ja palvelujärjestelmää kohtaan.
- Ohipuhuminen, koska romaneille erityisen haastavaa viranomaiskieli (lyhyt koulutushistoria).
- Palvelutarpeiden tunnistamattomuus, ei "nähdä" kulttuurin taakse, jolloin vakavatkin taustat jää huomioimatta, seuraukset voi olla vakavia ja pitkäkestoisia.

Romanikulttuurin tasavertaisuuden edistäminen ja kehittäminen hankkeen jälkeen

Maakunnan romanityöryhmä aloittaa varsinaisen toiminnan vielä tämän vuoden puolella. Tarkoitus on kutsua mukaan maakunnan alueelta eri toimijoita ja viranomaisia, jotka välittävät verkostoissaan romaniasioita ja vievät esille nousseita asioita valmisteluissa ja päätöksenteossa huomioitavaksi.

Työlle jatkoksi ja romanien tilannetta parantamaan on mietitty eri vaihtoehtoja. Sote koordinaattori Päivi Saukko ja Marita Mäntyniemi-Koivisto tekivät asiasta selvitystyötä. Sopivaa hankemahdollisuutta ja rahoitusta sekä yhteistyökumppaneita etsitään. Hankeaihiota on pohdittu olemassa olevan kokemuksen ja tiedon perusteella.

Suosituksat jatkotoimenpiteiksi

- Romanien historia ja nykyisyys; sen syrjivät asenteet ja rakenteet on tunnettavat ja tunnistettava palvelujärjestelmässä
- Romanien osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon vahvistaminen palvelujärjestelmässä ja työelämässä

Lähteet ja materiaalit

Suomen romanipoliittinen ohjelma (Rompo) 2018-2022: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3916-5>

Lisätiedot: Marita Mäntyniemi-Koivisto, Satu Mäki-Fossi ja Eija Ala-Toppari-Peltola